

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/8/2003

OCENY DEBATY PUBLICZNEJ NA TEMAT INTEGRACJI Z UNIĄ EUROPEJSKĄ

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, STYCZEŃ 2003

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- Prawie połowa Polaków (46%) uważa, że w Polsce brakuje rzetelnej i uczciwej debaty na temat skutków integracji. Przeciwnego zdania jest 38% ankietowanych.
- Blisko trzy czwarte badanych (74%) jest zdania, że zwolennicy akcesji mogą w sposób nieskrępowany wypowiadać publicznie swoje poglądy na temat integracji. Mniej powszechna jest opinia, że swoje poglądy mogą swobodnie głosić przeciwnicy przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Wyraża ją 61% ogółu respondentów.
- Większość Polaków (62%) sądzi, że w mediach więcej mówi się o korzyściach niż o zagrożeniach związanych z akcesją. W ciągu ostatnich trzech lat przekonanie to bardzo wyraźnie się nasiliło. W listopadzie 1999 roku - w badaniach zrealizowanych przez CBOS na zlecenie Departamentu Informacji i Kształcenia Europejskiego Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej - 42% ankietowanych wyrażało opinię, że media przedstawiają przede wszystkim korzyści z integracji.
- Od roku '99 wyraźnie wzrosło społeczne zainteresowanie integracją, którego przejawem jest prowadzenie rozmów poświęconych tej sprawie. Obecnie w prywatnych rozmowach z rodziną i znajomymi kwestię tę porusza ponad dwie trzecie Polaków (68%), przed trzema laty było ich znacznie mniej (56%).
- Powiększyła się niezgodność między obrazem integracji kreowanym w dyskursie publicznym i jego odpowiednikiem w rozmowach prywatnych. O ile, zdaniem społeczeństwa, media informują najczęściej o pozytywnych skutkach zjednoczenia z UE, o tyle sami respondenci rozmawiają w równym stopniu o korzyściach i zagrożeniach (45%) bądź przede wszystkim o możliwych negatywnych konsekwencjach (40%). W ciągu ostatnich trzech lat deklaracje ankietowanych w tej sprawie pozostały bez zmian.

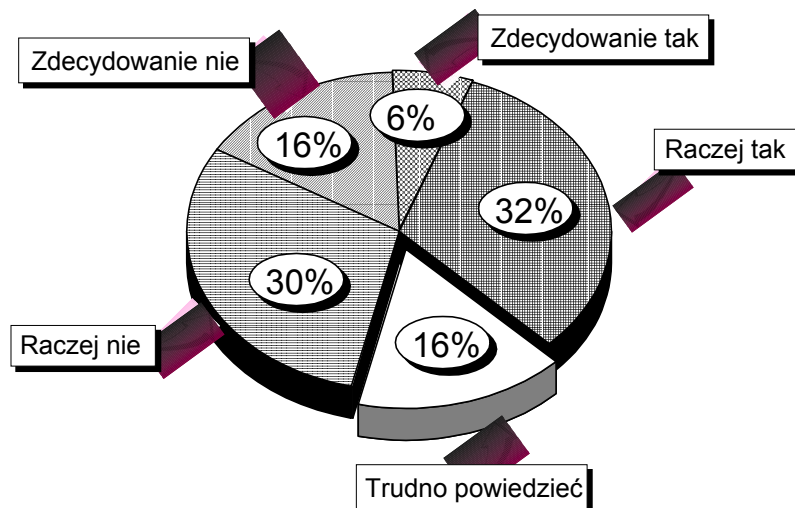
W ostatnich miesiącach nasiliły się głosy, że w Polsce brakuje merytorycznej debaty na temat warunków, zasad i skutków integracji, a zamiast niej toczy się spór ideologiczny między zwolennikami i przeciwnikami akcesji. W związku z tym zapytaliśmy badanych¹, jak oceniają jakość debaty publicznej na ten temat. Czy ich zdaniem zwolennicy i przeciwnicy wejścia do Unii mogą w sposób nieskrępowany publicznie wyrażać swoje poglądy w tej sprawie? Interesowało nas także, jak respondenci postrzegają obraz integracji prezentowany w mediach, a jaki jej wizerunek wyłania się z prywatnych rozmów ludzi prowadzonych w gronie rodziny i znajomych.

POSTRZEGANIE DEBATY SPOŁECZNEJ O INTEGRACJI

Polacy mają podzielone poglądy na temat rzetelności debaty publicznej o skutkach przystąpienia naszego kraju do Unii Europejskiej, jednak więcej osób (46%) przychyli się do opinii, że kwestia ta nie jest omawiana w sposób uczciwy i rzetelny. Przeciwnego zdania jest niespełna dwie piąte ankietowanych (38%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (151), 29 listopada - 2 grudnia 2002, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłych mieszkańców Polski (N=986).

RYS. 1. CZY, PANA(I) ZDANIEM, W POLSCE UCZCIWIE I RZETELNIE DYSKUTUJE SIĘ NA TEMAT SKUTKÓW ZWIĄZANYCH Z WEJŚCIEM POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ CZY TEŻ NIE?

Opinie w tej kwestii różnicuje przede wszystkim stosunek do integracji. Brak merytorycznej debaty na temat skutków przystąpienia Polski do Unii Europejskiej dostrzega zdecydowana większość przeciwników tego procesu, a także mniej więcej połowa respondentów niezdecydowanych, jak głosować, bądź niezamierzających uczestniczyć w referendum akcesyjnym. Zwolennicy integracji w większości sądzą, że w Polsce uczciwie dyskutowe się o konsekwencjach akcesji, chociaż co trzeci z nich jest przeciwnego zdania.

Tabela 1

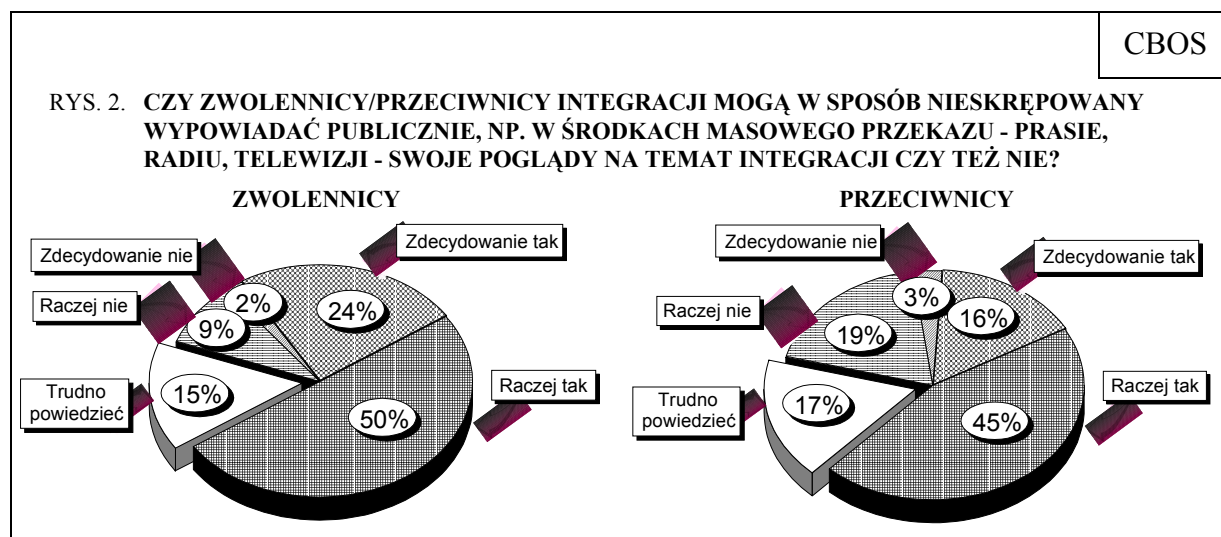
Stosunek do integracji	Czy, Pana(i) zdaniem, w Polsce uczciwie i rzetelnie dyskutowe się na temat skutków związanych z wejściem Polski do Unii Europejskiej czy też nie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Osoby zamierzające głosować za integracją	60	32	8
Osoby zamierzające głosować przeciw integracji	12	80	9
Osoby niezdecydowane, jak głosować	26	56	18
Osoby niezamierzające głosować lub niezdecydowane, czy głosować	21	47	32

Opinie w tej sprawie wyraźnie wiążą się z preferencjami partyjnymi ankietowanych. Przeważająca część zwolenników SLD i PO nie ma zastrzeżeń co do rzetelności publicznej dyskusji o skutkach integracji, natomiast sympatycy LPR, PiS i PSL w większości narzekają na brak merytorycznej debaty na ten temat.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty partyjne	Czy, Pana(i) zdaniem, w Polsce uczciwie i rzetelnie dyskutuje się na temat skutków związanych z wejściem Polski do Unii Europejskiej czy też nie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD	58	31	12
PO RP	51	40	9
Samobrona	47	44	9
PSL	32	61	7
PiS	32	61	7
LPR	25	65	10

Zdaniem większości Polaków, zarówno zwolennicy, jak i przeciwnicy integracji mogą w sposób nieskrępowany publicznie, np. w środkach masowego przekazu, wypowiadać swoje poglądy na temat przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Jednak w sposób bardziej jednoznaczny ankietowani formułują tę opinię w odniesieniu do zwolenników integracji - wyraża ją blisko trzy czwarte społeczeństwa (74%). Przekonanie, że również przeciwnicy akcesji mogą w sposób nieskrępowany wypowiadać publicznie swoje poglądy na temat integracji, podziela 61% ogółu respondentów.

Na opinie w tej sprawie wpływa stosunek do członkostwa w UE. O tym, że z prawa wolności wypowiedzi mogą korzystać zwolennicy integracji, przekonani są w większości zarówno badani zamierzający poprzeć akcesję, jak i ci, którzy chcą ją odrzucić w referendum, a także osoby niezdecydowane, jak głosować, oraz niezamierzające uczestniczyć w referendum. Przekonanie o tym, iż mogą to robić przeciwnicy integracji, jest mniej oczywiste przede wszystkim dla osób deklarujących, że będą głosować za jej odrzuceniem. Osoby przeciwnie integracji wyraźnie częściej niż badani popierający ją mają poczucie, że ludzie reprezentujący ich poglądy w tej sprawie nie mogą ich swobodnie wyrażać publicznie.

Tabela 3

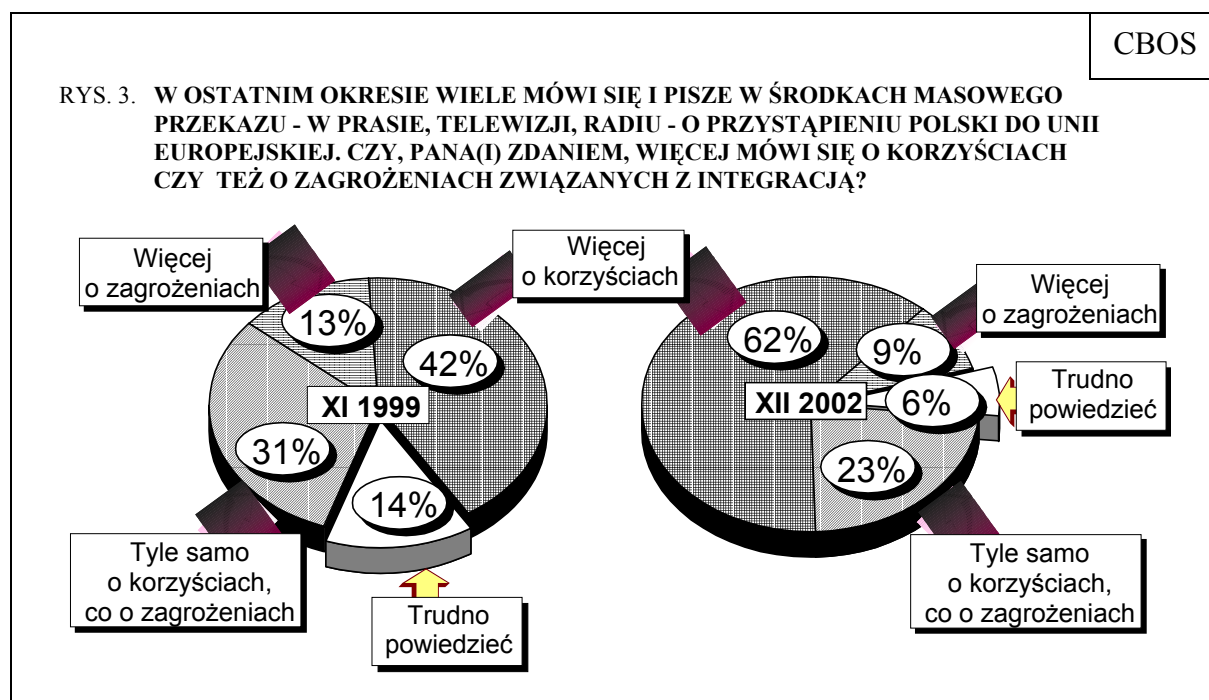
Stosunek do integracji	Czy zwolennicy integracji mogą w sposób nieskrępowany wypowiadać publicznie, np. w środkach masowego przekazu - prasie, radiu, telewizji - swoje poglądy na temat integracji czy też nie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Osoby zamierzające głosować za integracją	87	8	5
Osoby zamierzające głosować przeciw integracji	75	17	8
Osoby niezdecydowane, jak głosować	69	10	21
Osoby niezamierzające głosować lub niezdecydowane, czy głosować	56	12	32

Tabela 4

Stosunek do integracji	Czy przeciwnicy integracji mogą w sposób nieskrępowany wypowiadać publicznie, np. w środkach masowego przekazu - prasie, radiu, telewizji - swoje poglądy na temat integracji czy też nie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Osoby zamierzające głosować za integracją	77	17	6
Osoby zamierzające głosować przeciw integracji	47	42	11
Osoby niezdecydowane, jak głosować	51	27	21
Osoby niezamierzające głosować lub niezdecydowane czy głosować	46	20	34

INTEGRACJA W DYSKURSIE PUBLICZNYM I PRYWATNYM

Zastrzeżenia co do rzetelności debaty publicznej w sprawie integracji mogą dotyczyć postrzeganej jednostronności przekazu medialnego na ten temat. Większość Polaków (62%) uważa bowiem, że w doniesieniach i opiniach o akcesji w prasie, radiu i telewizji więcej mówi się o korzyściach z nią związanych niż o zagrożeniach. W ciągu ostatnich trzech lat przekonanie to bardzo wyraźnie się nasiliło. W listopadzie 1999 roku (w badaniach zrealizowanych przez CBOS na zlecenie Departamentu Informacji i Kształcenia Europejskiego Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej) opinię, że media przedstawiają przede wszystkim korzyści z integracji, wyrażało o 20 punktów mniej ankietowanych niż obecnie.

Przekonanie, że media informują w głównej mierze o pozytywnych następstwach wejścia Polski do Unii Europejskiej, przeważa we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych, a także w elektoratach wszystkich ugrupowań cieszących się największym poparciem społecznym.

Postrzeganie obrazu integracji przedstawianego w mediach wiąże się ze stosunkiem do członkostwa w UE oraz opiniami na temat rzetelności publicznej debaty w tej sprawie. Opinia o jednostronności mediów w prezentowaniu informacji o skutkach integracji jest szczególnie częsta wśród przeciwników akcesji oraz wśród osób krytycznie oceniających stan debaty społecznej na ten temat w Polsce.

Tabela 5

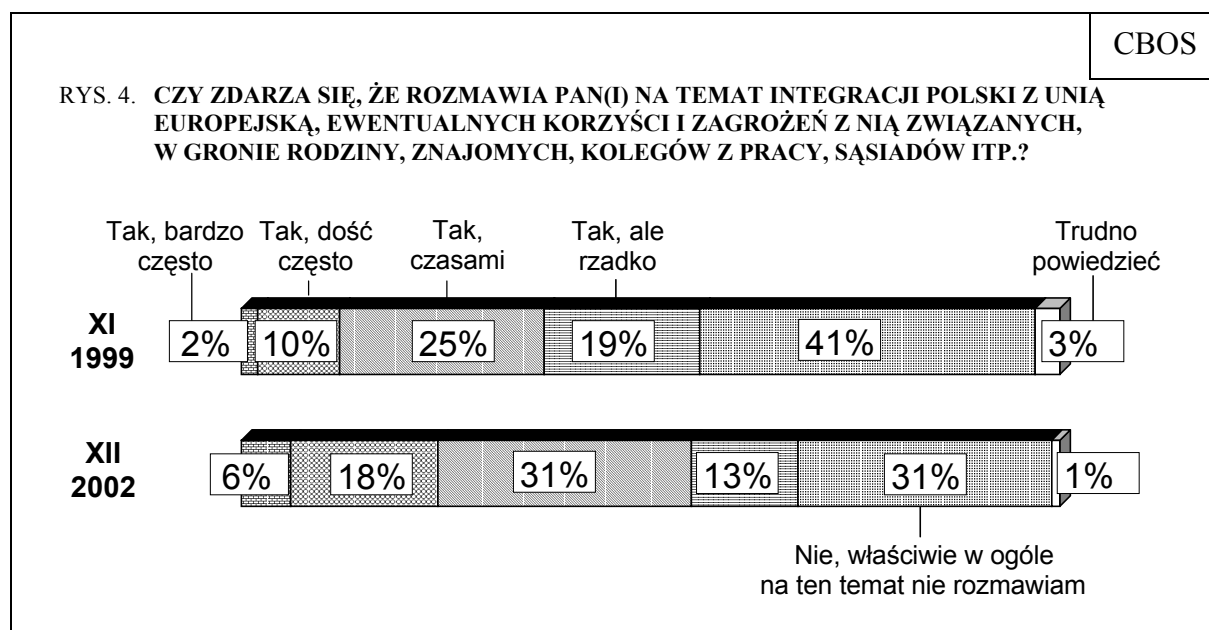
Stosunek do integracji	W ostatnim okresie wiele mówi się i pisze w środkach masowego przekazu - w prasie, telewizji, radiu - o przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Czy, Pana(i) zdaniem, więcej mówi się o korzyściach czy też o zagrożeniach związanych z integracją?			
	Więcej o korzyściach	Więcej o zagrożeniach	Tyle samo o korzyściach, co o zagrożeniach	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Osoby zamierzające głosować za integracją	64	9	25	2
Osoby zamierzające głosować przeciw integracji	81	8	9	2
Osoby niezdecydowane, jak głosować	60	9	23	8
Osoby niezamierzające głosować lub niezdecydowane, czy głosować	49	11	26	14

Tabela 6

Czy, Pana(i) zdaniem, w Polsce uczciwie i rzetelnie dyskutuje się na temat skutków związanych z wejściem Polski do Unii Europejskiej czy też nie?	W ostatnim okresie wiele mówi się i pisze w środkach masowego przekazu - w prasie, telewizji, radiu - o przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Czy, Pana(i) zdaniem, więcej mówi się o korzyściach czy też o zagrożeniach związanych z integracją?			
	Więcej o korzyściach	Więcej o zagrożeniach	Tyle samo o korzyściach, co o zagrożeniach	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Tak	57	9	32	2
Nie	75	9	15	1
Trudno powiedzieć	37	11	23	28

Postrzegany obraz integracji prezentowany w mediach, podobnie jak przed trzema laty, zestawiliśmy z opiniami w tej kwestii, z którymi ludzie stykają się w swoim środowisku - w gronie rodziny, znajomych, kolegów z pracy. Czy sposób prezentowania tej problematyki w mediach pokrywa się czy też różni z odczuciami i opiniami społecznymi na ten temat?

Generalnie kwestię integracji porusza w prywatnych rozmowach ponad dwie trzecie Polaków (68%). Niemal co czwarta osoba (24%) robi to dość często lub bardzo często, prawie co trzecia (31%) od czasu do czasu, a 13% - sporadycznie. Z perspektywy trzech ostatnich lat widać wyraźny wzrost społecznego zainteresowania kwestią integracji, którego przejawem są właśnie rozmowy poświęcone tej sprawie. Obecnie nie tylko więcej osób niż w roku 1999 rozmawia o integracji, ale także ci, którzy poruszają tę kwestię, robią to zdecydowanie częściej niż przed trzema laty. Najbardziej wymowny jest fakt, że liczba osób deklarujących częste rozmowy o integracji wzrosła w tym okresie dwukrotnie.

Prowadzenie rozmów o integracji wiąże się przede wszystkim z zainteresowaniem polityką. Im jest ono większe, tym częstsze deklaracje rozmów na ten temat. Jest oczywiste, że o integracji dyskutuje ogromna większość osób, które uważnie śledzą to, co się dzieje w polityce, lub przynajmniej interesują się głównymi wydarzeniami politycznymi. Warto jednak zwrócić uwagę, że temat ten, przynajmniej sporadycznie, porusza w prywatnych

rozmowach także większość osób, które deklarują, że w niewielkim stopniu interesują się polityką i często ich uwadze uykają nawet ważne wydarzenia. Zainteresowanie integracją, wyrażające się w rozmowach na ten temat, ma zasadnicze znaczenie dla frekwencji w przyszłym referendum akcesyjnym.

Tabela 7

Zainteresowanie polityką	Czy zdarza się, że rozmawia Pan(i) na temat integracji Polski z Unią Europejską, ewentualnych korzyści i zagrożeń z nią związanych, w gronie rodziny, znajomych, kolegów z pracy, sąsiadów itp.?					
	Tak, bardzo często	Tak, dość często	Tak, czasami	Tak, ale rzadko	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach					
Duże	16	35	32	8	9	0
Średnie	6	23	38	13	20	0
Nikłe, niewielkie	2	9	30	18	40	1
Źadne	2	5	17	11	62	3

Prowadzenie rozmów na temat wejścia Polski do Unii Europejskiej wyraźnie różnicują deklaracje udziału w referendum, w mniejszym zaś stopniu - stosunek do integracji. Osoby zamierzające wyrazić swoje poglądy w referendum częściej rozmawiają na ten temat niż ci, którzy nie wybierają się do urn, bądź nie wiedzą jeszcze, czy będą głosować. Ponadto częściej rozmawiają na ten temat zwolennicy niż przeciwnicy członkostwa Polski w Unii Europejskiej.

Tabela 8

Stosunek do integracji	Czy zdarza się, że rozmawia Pan(i) na temat integracji Polski z Unią Europejską, ewentualnych korzyści i zagrożeń z nią związanych, w gronie rodziny, znajomych, kolegów z pracy, sąsiadów, itp.?					
	Tak, bardzo często	Tak, dość często	Tak, czasami	Tak, ale rzadko	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach					
Osoby zamierzające głosować za integracją	6	24	37	13	20	0
Osoby zamierzające głosować przeciw integracji	9	17	37	10	27	0
Osoby niezdecydowane, jak głosować	8	26	23	12	31	0
Osoby niezamierzające głosować lub niezdecydowane, czy głosować	3	8	22	14	50	2

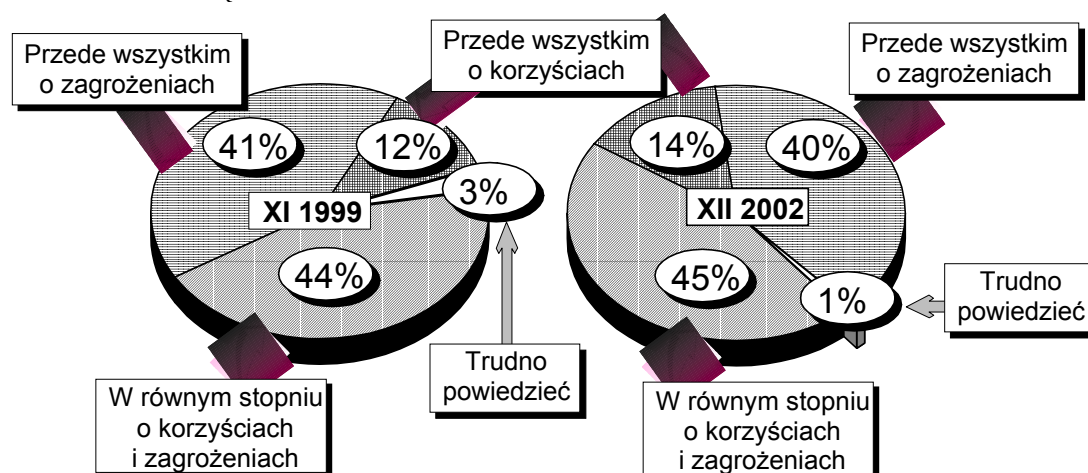
Prowadzenie rozmów na temat integracji wiąże się z cechami społeczno-demograficznymi respondentów, przede wszystkim z wykształceniem, a co za tym idzie - dochodami, a także z wiekiem.

Im wyższe wykształcenie badanych, tym częstsze rozmowy na ten temat. Kwestię przystąpienia Polski do Unii Europejskiej porusza w prywatnych rozmowach i dyskusjach 89% ludzi z wyższym wykształceniem (39% z nich robi to często) i tylko nieco ponad połowa (52%) - z wykształceniem podstawowym. Im wyższe deklarowane dochody *per capita* w rodzinie, tym większy odsetek osób twierdzących, że przynajmniej sporadycznie zdarza im się rozmawiać na temat integracji. Dużym zainteresowaniem tą problematyką wyróżniają się badani deklarujący stosunkowo wysokie dochody (miesięcznie powyżej 800 zł *per capita*) - ponad dwie piąte z nich (42%) często rozmawia na ten temat, a także mieszkańcy największych miast (39%).

Warto zauważyć, że ludzie młodzi - do 24 roku życia, należący do największych zwolenników integracji, nie poświęcają tej kwestii więcej uwagi w prywatnych rozmowach niż przeciętny Polak. Zdecydowanie najrzadziej o sprawach dotyczących członkostwa Polski w Unii Europejskiej dyskutują ludzie starsi - powyżej 65 roku życia, połowa z nich (51%) deklaruje, że w ogóle nie porusza tej kwestii.

O ile, zdaniem społeczeństwa, media informują najczęściej o pozytywnych skutkach integracji, o tyle sami respondenci rozmawiają w równym stopniu o korzyściach i zagrożeniach związanych ze zjednoczeniem bądź głównie o jego możliwych negatywnych konsekwencjach. Deklaracje ankietowanych w tej sprawie nie zmieniły się w ciągu ostatnich trzech lat. Oznacza to, że powiększyła się niezgodność między obrazem integracji kreowanym w dyskursie publicznym i jego odpowiednikiem w rozmowach prywatnych. Pozytywny wydźwięk przekazu medialnego kontrastuje z niepewnością i obawami, które dochodzą do głosu w prywatnych rozmowach i dyskusjach. Jest to sygnał, że Polacy nadal nie znajdują odpowiedzi na wiele pytań i wątpliwości dotyczących przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Być może te wątpliwości utrzymują się po części właśnie dlatego, że - zdaniem ankietowanych - kwestia możliwych negatywnych skutków integracji jest rzadziej podejmowana i omawiana w mediach niż sprawa korzyści.

RYŚ. 5. CZY W GRONIE PANA(I) RODZINY, ZNAJOMYCH, KOŁEGÓW Z PRACY, SĄSIADÓW ITP. MÓWI SIĘ PRZEDŁ WSZYSTKIM O KORZYŚCIACH CZY TEŻ O ZAGROŻENIACH WYNIKAJĄCYCH Z INTEGRACJI?

Stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej silnie wpływa na deklaracje dotyczące tematyki rozmów w tej sprawie. Badani zamierzający poprzeć integrację najczęściej deklarują, że rozmawiają zarówno o jej plusach, jak i minusach. Natomiast pozostałe osoby, a przede wszystkim przeciwnicy integracji dzielą się ze sobą najczęściej obawami związanym z przystąpieniem do struktur europejskich.

Tabela 9

Stosunek do integracji	Czy w gronie Pana(i) rodziny, znajomych, kolegów z pracy, sąsiadów itp. mówi się przede wszystkim o korzyściach czy też o zagrożeniach wynikających z integracji?			
	Przede wszystkim o korzyściach	Przede wszystkim o zagrożeniach	W równym stopniu o korzyściach i zagrożeniach	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Osoby zamierzające głosować za integracją	24	21	55	1
Osoby zamierzające głosować przeciw integracji	1	70	29	0
Osoby niezdecydowane, jak głosować	8	55	33	6
Osoby niezamierzające głosować lub niezdecydowane, czy głosować	3	59	37	1

Deklaracje dotyczące tematyki rozmów o integracji wiążą się z wykształceniem ankietowanych. Im są lepiej wykształceni, tym częściej rozmawiają w gronie rodziny i znajomych zarówno o korzyściach, jak i zagrożeniach związanych ze zjednoczeniem. Im są mniej wykształceni, tym częściej deklarują, że dominującym tematem ich rozmów są ewentualne negatywne następstwa wejścia Polski do Unii Europejskiej. Obawy przed niekorzystnymi skutkami integracji najczęściej wyrażają właśnie osoby najslabiej wykształcone, a także ludzie oceniający swoją sytuację materialną jako złą oraz mieszkańcy wsi.

Prawie połowa Polaków uważa, że w naszym kraju brakuje rzetelnej i uczciwej debaty na temat integracji i jej skutków. Wprawdzie obie strony - zarówno zwolennicy, jak i przeciwnicy przystąpienia naszego kraju do Unii Europejskiej - mogą w sposób nieskrępowany głosić swoje poglądy na ten temat, jednak w odczuciu wielu osób obraz integracji kreowany w mediach jest zdominowany przez pokazywanie jej pozytywnych następstw. Poczucie, że prasa, radio i telewizja przedstawiają głównie korzyści wynikające z integracji, jest obecnie zdecydowanie silniejsze niż trzy lata temu. Mimo to sami Polacy w prywatnych rozmowach, w których kwestia członkostwa w Unii Europejskiej powraca obecnie częściej niż przed kilkoma laty, dyskutują zarówno o plusach, jak i minusach bądź głównie o jego negatywnych skutkach. Postrzegany optymistyczny ton informacji i komentarzy dotyczących wejścia naszego kraju do Unii nie przyczynił się zatem jak dotychczas do zmniejszenia obaw i niepewności związanych z integracją.

Opracowała

Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1. Czy, Pana(i) zdaniem, w Polsce uczciwie i rzetelnie dyskutuje się na temat skutków związanych z wejściem Polski do Unii Europejskiej czy też nie?

	(%)			
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	38	46	16	986
Płeć				
Mężczyźni	47	43	11	471
Kobiety	30	48	21	515
Wiek				
18-24 lat	47	44	9	152
25-34	39	48	13	178
35-44	40	50	11	198
45-54	38	49	13	185
55-64	45	40	16	112
65 lat i więcej	24	40	36	161
Miejsce zamieszkania				
Wies	32	50	17	362
Miasto do 20 tys.	40	43	18	147
20-100 tys.	34	46	20	180
101-500 tys.	43	43	14	184
501 tys. i więcej mieszk.	53	39	8	113
Wykształcenie				
Podstawowe	29	42	29	276
Zasadnicze zawodowe	34	50	16	250
Średnie	44	46	10	364
Wyższe	53	44	3	96
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	49	50	1	67
Prac. umysł. niż. szczebla	39	48	13	77
Pracownicy fiz.- umysł.	36	50	14	91
Robotnicy wykwalifikowani	45	37	18	78
Robotnicy niewykwalifik.	43	46	11	26
Rolnicy	30	56	14	49
Pracujący na własny rach.	45	46	8	53
Bierni zawodowo				
Rencisci	33	40	26	104
Emeryci	32	42	27	193
Uczniowie i studenci	47	47	6	78
Bezrobotni	43	45	12	126
Gospodynie domowe i inni	24	58	18	44
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	39	51	10	140
spółce właścicieli	49	35	15	64
prywatnych i państwa	44	46	10	194
sekt. prYW. poza rolnict.	23	55	22	89
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	37	40	23	138
300-399	37	51	12	85
400-599	37	46	16	183
600-800	37	49	14	145
Powyżej 800 zł	54	37	10	139
Ocena własnych war. mater.				
Złe	31	51	19	313
Średnie	40	42	18	433
Dobre	44	46	10	240
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	33	47	20	72
Raz w tygodniu	38	46	17	508
1-2 razy w miesiącu	30	52	18	112
Kilka razy w roku	44	45	11	197
W ogóle nie uczestniczy	43	38	19	97
Poglądy polityczne				
Lewica	53	40	8	237
Centrum	35	56	9	297
Prawica	42	46	11	178
Trudno powiedzieć	26	39	34	273

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, **zwolennicy** integracji mogą w sposób nieskrępowany wypowiadać publicznie, np. w środkach masowego przekazu - prasie, radiu, telewizji, swoje poglądy na temat integracji czy też nie?

	(%)			
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	74	11	15	986
Płeć				
Mężczyźni	79	13	8	471
Kobiety	70	9	21	515
Wiek				
18-24 lat	80	12	9	152
25-34	79	13	8	178
35-44	78	13	9	198
45-54	73	10	17	185
55-64	76	9	14	112
65 lat i więcej	60	8	32	161
Miejsce zamieszkania				
Wies	70	13	17	362
Miasto do 20 tys.	72	12	16	147
20-100 tys.	74	9	17	180
101-500 tys.	79	9	12	184
501 tys. i więcej mieszk.	86	9	5	113
Wykształcenie				
Podstawowe	64	9	27	276
Zasadnicze zawodowe	69	15	16	250
Średnie	82	11	7	364
Wyższe	91	5	3	96
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	91	5	4	67
Prac. umysł. fiz. szczebla	77	15	8	77
Pracownicy fiz.-umysł.	79	13	9	91
Robotnicy wykwalifikowani	78	5	17	78
Robotnicy niewykwalifik.	62	26	12	26
Rolnicy	74	17	9	49
Pracujący na własny rach.	79	17	4	53
Bierni zawodowo				
Renciści	66	11	23	104
Emeryci	66	8	26	193
Uczniowie i studenci	86	5	9	78
Bezrobotni	72	15	13	126
Gospodynie domowe i inni	73	10	17	44
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	78	9	12	140
społce właścicieli	74	14	12	64
prywatnych i państwa	83	12	5	194
sekt. pryw. poza rolnict.	68	13	19	89
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	66	11	24	138
300-399	71	9	19	85
400-599	76	12	12	183
600-800	77	8	15	145
Powyżej 800 zł	86	8	6	139
Ocena własnych war. mater.				
Złe	68	12	20	313
Średnie	75	10	15	433
Dobre	82	11	7	240
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	73	11	16	72
Raz w tygodniu	75	9	16	508
1-2 razy w miesiącu	65	17	18	112
Kilka razy w roku	79	13	8	197
W ogóle nie uczestniczy	74	10	15	97
Poglądy polityczne				
Lewica	85	10	6	237
Centrum	77	12	11	297
Prawica	80	12	8	178
Trudno powiedzieć	59	10	31	273

Tabela 3. Czy przeciwnicy integracji mogą w sposób nieskrępowany wypowiadać publicznie, np. w środkach masowego przekazu - prasie, radiu, telewizji, swoje poglądy na temat integracji czy też nie?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	61	22	17	986
Płeć				
Meżczyźni	64	25	10	471
Kobiety	58	19	22	515
Wiek				
18-24 lat	70	18	12	152
25-34	66	24	10	178
35-44	64	25	11	198
45-54	61	21	18	185
55-64	59	25	16	112
65 lat i więcej	46	20	34	161
Miejsce zamieszkania				
Wies	54	26	19	362
Miasto do 20 tys.	55	27	18	147
20-100 tys.	65	16	19	180
101-500 tys.	71	15	14	184
501 tys. i więcej mieszk.	69	23	8	113
Wykształcenie				
Podstawowe	51	20	29	276
Zasadnicze zawodowe	53	26	21	250
Średnie	72	21	7	364
Wyższe	72	24	4	96
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	75	19	6	67
Prac. umysł. niż. szczebla	64	26	11	77
Pracownicy fiz. - umysł.	70	22	8	91
Robotnicy wykwalifikowani	63	18	19	78
Robotnicy niewykwalifik.	51	31	18	26
Rolnicy	62	26	12	49
Pracujący na własny rach.	59	35	6	53
Bierni zawodowo				
Renciści	52	20	27	104
Emeryci	52	21	27	193
Uczniowie i studenci	73	16	11	78
Bezrobotni	63	22	15	126
Gospodynie domowe i inni	58	26	17	44
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	64	25	11	140
społce właścicieli				
prywatnych i państwa	58	21	21	64
sekt. pryw. poza rolnict.	70	24	6	194
prywatnym gosp. rolnym	51	25	24	89
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	54	24	22	138
300-399	65	12	24	85
400-599	64	20	16	183
600-800	61	22	17	145
Powyżej 800 zł	72	21	7	139
Ocena własnych war. mater.				
Złe	59	21	20	313
Średnie	60	23	18	433
Dobre	66	24	10	240
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	60	22	18	72
Raz w tygodniu	59	24	17	508
1-2 razy w miesiącu	53	25	22	112
Kilka razy w roku	70	19	12	197
W ogóle nie uczestniczy	64	19	17	97
Poglądy polityczne				
Lewica	76	18	6	237
Centrum	65	22	13	297
Prawica	58	33	8	178
Trudno powiedzieć	46	20	35	273

Tabela 4. W ostatnim okresie wiele mówi się i pisze w środkach masowego przekazu - w prasie, telewizji, radiu - o przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Czy, Pana(i) zdaniem, więcej mówi się o korzyściach czy też o zagrożeniach związanych z integracją? 1 - Więcej o korzyściach; 2 - Więcej o zagrożeniach; 3 - Tyle samo o korzyściach, co o zagrożeniach

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	62	9	23	6	984
Płeć					
Meżczyźni	61	9	26	3	469
Kobiety	63	10	19	9	515
Wiek					
18-24 lat	73	12	13	2	152
25-34	71	7	19	4	178
35-44	64	9	23	4	198
45-54	56	10	28	6	185
55-64	58	10	29	3	112
65 lat i więcej	49	10	23	17	160
Miejsce zamieszkania					
Wies	65	9	18	8	360
Miasto do 20 tys.	54	11	28	7	147
20-100 tys.	64	6	25	4	180
101-500 tys.	59	10	26	5	184
501 tys. i więcej mieszk.	66	13	17	4	113
Wykształcenie					
Podstawowe	48	12	27	13	275
Zasadnicze zawodowe	70	8	19	4	250
Średnie	67	9	21	3	364
Wyższe	60	13	24	3	96
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	64	9	26	1	67
Prac.umysł.niz.szczebła	70	8	17	5	77
Pracownicy fiz.- umysł.	64	7	25	4	91
Robotnicy wykwalifikowani	63	5	27	4	78
Robotnicy niewykwalifik.	58	6	28	9	26
Rolnicy	69	11	17	4	49
Pracujący na własny rach.	64	13	19	4	53
Bierni zawodowo					
Renciści	53	7	31	9	104
Emeryci	50	9	28	12	191
Uczniowie i studenci	72	13	12	3	78
Bezrobotni	70	13	16	2	126
Gospodynie domowe i inni	61	12	19	8	44
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	61	7	27	5	140
społce właścicieli					
prywatnych i państwa	59	5	33	3	64
sekt. pryw. poza rolnict.	71	8	18	4	194
prywatnym gosp. rolnym	63	14	16	7	89
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	54	14	25	7	138
300-399	68	6	20	7	85
400-599	65	6	23	6	183
600-800	69	8	18	5	144
Powyżej 800 zł	62	11	24	3	139
Ocena własnych war. mater.					
Złe	63	9	21	8	313
Średnie	61	10	22	7	431
Dobre	63	10	25	2	240
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	57	5	29	8	72
Raz w tygodniu	62	10	22	6	508
1-2 razy w miesiącu	62	9	19	9	112
Kilka razy w roku	64	8	24	4	197
W ogóle nie uczestniczy	60	14	21	5	95
Poglądy polityczne					
Lewica	68	8	23	2	237
Centrum	66	11	21	2	295
Prawica	69	10	19	2	178
Trudno powiedzieć	48	10	27	15	273

Tabela 5. Czy zdarza się, że rozmawia Pan(i) na temat integracji Polski z Unią Europejską, ewentualnych korzyści i zagrożeń z nią związanych, w gronie rodziny, znajomych, kolegów z pracy, sąsiadów itp.?
1 - Tak, bardzo często; 2 - Tak, dość często; 3 - Tak, czasami; 4 - Tak, ale rzadko; 5 - Nie, właściwie w ogóle na ten temat nie rozmawiam

	(%)						
	1	2	3	4	5	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	6	18	31	13	31	1	986
Płeć							
Mężczyźni	6	20	32	11	30	0	471
Kobiety	5	16	30	15	32	1	515
Wiek							
18-24 lat	5	20	33	12	30	0	152
25-34	5	15	38	14	26	1	178
35-44	5	17	36	13	29	0	198
45-54	8	26	31	13	22	1	185
55-64	9	20	22	18	31	1	112
65 lat i więcej	3	12	23	10	51	2	161
Miejsce zamieszkania							
Wies	4	17	30	13	36	1	362
Miasto do 20 tys.	3	19	32	14	31	1	147
20-100 tys.	7	13	35	10	35	0	180
101-500 tys.	8	18	33	15	24	2	184
501 tys.i więcej mieszk.	10	29	26	14	21	0	113
Wykształcenie							
Podstawowe	4	16	22	10	47	1	276
Zasadnicze zawodowe	2	13	31	18	35	0	250
Srednie	8	21	37	11	22	1	364
wyższe	13	26	36	14	11	0	96
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	11	30	36	13	10	0	67
Prac.umysł.niż.szczebla	9	24	33	18	13	3	77
Pracownicy fiz.- umysł.	6	9	49	9	26	0	91
Robotnicy wykwalifikowani	1	21	40	16	22	0	78
Robotnicy niewykwalifik.	0	14	10	30	46	0	26
Rolnicy	3	23	30	6	36	1	49
Pracujący na własny rach.	7	25	35	15	19	0	53
Bierni zawodowo							
Renciści	5	13	34	15	33	0	104
Emeryci	5	18	20	12	43	2	193
Uczniowie i studenci	8	22	26	12	31	0	78
Bezrobotni	5	11	32	10	41	1	126
Gospodynie domowe i inni	7	16	27	14	34	2	44
Pracuje w:							
inst. państw. publicznej	10	20	37	13	18	1	140
społce właścicieli							
prywatnych i państwa	6	25	20	19	29	0	64
sekt. pryw. poza rolnict.	5	19	41	16	19	0	194
prywatnym gosp. rolnym	1	16	29	10	42	3	89
Dochody na jedną osobę							
Do 299 zł	2	16	33	10	38	1	138
300-399	4	16	40	4	36	0	85
400-599	6	12	27	20	33	1	183
600-800	4	17	38	13	29	0	145
Powyżej 800 zł	11	31	27	10	20	1	139
Ocena własnych war. mater.							
Złe	4	13	32	13	37	2	313
Srednie	6	19	30	14	31	1	433
Dobre	8	24	33	11	24	0	240
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	12	8	18	13	49	1	72
Raz w tygodniu	3	20	34	13	29	2	508
1-2 razy w miesiącu	10	19	26	12	32	2	112
Kilka razy w roku	8	18	35	13	26	1	197
w ogóle nie uczestniczy	4	14	24	17	41	0	97
Poglądy polityczne							
Lewica	5	29	31	13	20	2	237
Centrum	7	18	38	12	25	0	297
Prawica	9	14	32	17	28	1	178
Trudno powiedzieć	3	11	23	12	50	1	273

Tabela 6. Czy w gronie Pana(i) rodziny, znajomych, kolegów z pracy, sąsiadów itp., mówi się przede wszystkim o korzyściach czy też o zagrożeniach wynikających z integracji? 1 - Przede wszystkim o korzyściach; 2 - Przede wszystkim o zagrożeniach; 3 - W równym stopniu o korzyściach i o zagrożeniach

	(%)				
	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	14	40	45	1	671
Płeć					
Mężczyźni	15	38	46	1	328
Kobiety	14	41	44	1	343
Wiek					
18-24 lat	22	31	45	2	106
25-34	9	43	46	2	129
35-44	15	43	42	0	141
45-54	9	36	55	0	143
55-64	11	48	40	0	76
65 lat i więcej	25	40	33	1	76
Miejsce zamieszkania					
Wieś	8	52	39	1	230
Miasto do 20 tys.	8	34	58	0	99
20-100 tys.	19	36	44	1	117
101-500 tys.	22	29	48	2	136
501 tys. i więcej mieszk.	21	35	43	0	89
Wykształcenie					
Podstawowe	14	51	34	2	143
Zasadnicze zawodowe	10	44	45	2	161
Średnie	15	36	49	0	281
Wyższe	22	25	52	0	86
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	18	27	55	1	60
Prac. umysł. niż. szczebla	8	35	56	1	65
Pracownicy fiz.-umysł.	15	43	43	0	68
Robotnicy wykwalifikowani	13	53	35	0	61
Robotnicy niewykwalifik.	0	47	53	0	14
Rolnicy	3	66	25	6	31
Pracujący na własny rach.	17	41	42	0	43
Bierni zawodowo					
Renciści	12	46	42	0	69
Emeryci	18	37	45	1	105
Uczniowie i studenci	33	26	38	2	54
Bezrobotni	7	37	55	1	73
Gospodynie domowe i inni	13	40	48	0	28
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	17	34	49	0	112
społce właścicieli	16	31	53	0	45
prywatnych i państwa	10	45	45	1	157
sekt. pryw. poza rolnict.	7	54	35	4	50
prywatnym gosp. rolnym					
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	6	45	48	1	83
300-399	18	53	29	0	55
400-599	14	39	47	0	120
600-800	12	45	43	0	103
Powyżej 800 zł	23	24	52	0	110
Ocena własnych war. mater.					
Złe	11	51	37	1	193
Średnie	12	37	50	1	296
Dobre	21	32	46	1	182
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	20	32	49	0	36
Raz w tygodniu	11	44	44	1	359
1-2 razy w miesiącu	20	43	37	1	74
Kilka razy w roku	16	31	52	1	145
W ogóle nie uczestniczy	21	33	45	1	57
Poglądy polityczne					
Lewica	17	34	46	2	186
Centrum	15	42	42	1	224
Prawica	15	34	50	1	128
Trudno powiedzieć	7	49	44	0	134